

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ'.

ΦΥΛΛ. 128.

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ. ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

—ο—

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Διηγ.

(Συγγραφεὺς καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. ΡΚΣΤ')

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

—ο—

Τὴν δὲ ἐπαύριον, ἅμα ἀντιτείλαντος τοῦ ἡλίου, ὁ Ἰωάννης Πασχάλης συνεκάλεσε τὸ δικαστήριον τῶν Βαυτικῶν, χωρὶς νὰ τοῖς εἴπῃ διὰ ποίαν αἰτίαν προστεκαλοῦντο· ὅλοι ἔφερον τὴν μεγάλην στολήν τῆς ὑπηρεσίας των, ὁ δὲ πρῶτος βοηθὸς τοῦ Εἰσαγγελέως, τὴν δικαστικὴν ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα κρατῶν, προέδρευε πάντων, ὅτε ὁ κλητὴρ ἀνέκραξεν· Ὁ βασιλεὺς! καὶ ὅλοι ἠγέρθησαν ἐκπληκτοί.

— Καθῆτατε, κύριοι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης· ὅλοι δὲ ὑπήκουσαν καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσήλθε.

— Λοιπὸν! κύριε βοηθὲ, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος προχωρήσας ἐν τῷ μέσῳ τῆς σοβαρᾶς ταύτης συνελεύσεως, τί ἀγαπᾶτε; βλέπετε ὅτι ὑπήκουσα εἰς τὰς διαταγὰς σας, ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ μὲ δοθοῦν μὲ πλειοτέραν εὐγένειαν καὶ φιλοφροσύνην.

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης Πασχάλης δὲν πρόκειται τὴν στιγμὴν ταύτην οὔτε περὶ εὐγενίας οὔτε περὶ φιλοφροσύνης· ἀλλὰ περὶ δικαιοσύνης· διότι, κατὰ τὴν ὄραν αὐτὴν δὲν ἐνεργῶ ὡς αὐλικὸς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ ὡς ἄρχων τοῦ λαοῦ.

— Ἀ! ἄ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς· μὲ φαίνεται ἐν τοσούτῳ, κύριε βοηθὲ τοῦ Εἰσαγγελέως, ὅτι τὴν λευκὴν αὐτὴν ῥάβδον τὴν ὁποίαν φέρετε, τὴν ἐκλαμβάνετε διὰ σκῆπτρον· δὲν σὲ τὴν ἔδωκεν ὁμοῦς ὁ λαὸς ἀλλ' ὁ βασιλεὺς.

— Καὶ ἴσα ἴσα, ἀπεκρίθη σοβαρῶς καὶ μὲ αὐστηρὸν ἦθος ὁ Πασχάλης· ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς μὲ παρέδωκε τὴν ῥάβδον ταύτην, ὁφείλω νὰ δευχθῶ ἄξιως τῆς τιμῆς τὴν ὁποίαν μὲ ἔκαμεν ἐμπιστευθεὶς αὐτὴν εἰς ἐμὲ, καὶ ὅχι νὰ τὴν ἀτιμάσω ἀνάνδρως χαρίζομενος εἰς τοῦτον εἰς ἐκεῖον.

— Ἐλα, καὶ μᾶς ἐξάλισσε μὲ τὴν ἠθικὴν σου, διέκοψεν εἰπὼν ὁ δὸν Πέτρος· τί μὲ βέλεις;

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, φόνος τις ἐπράχθη τὴν νύκτα τῆς Παρασκευῆς πρὸς τὸ Σάββατον. Ἡ Μεγαλειότης σας τὸ γνωρίζει διότι αὐτὴ πρώτη μὲ τὸ ἀνήγγειλεν.

— Ἐ! καὶ ἔπειτα;

— Ἡ Μεγαλειότης σας μὲ ἔδωκε τρεῖς ἡμέρας καιρὸν διὰ ν' ἀνακαλύψω τὸν φονέα.

— Λοιπὸν!

— Λοιπὸν! εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἀσπενίσας ἀσκαρδαμνκτὶ τὸν βασιλέα, ἀνεκάλυψα τὸν φονέα.

— Ἄ! ἄ! ἐψιθύρισεν ὁ βασιλεὺς.

— Τὸν ἐμήνυσα λοιπὸν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μου, διότι ἡ δικαιοσύνη εἶναι μία, καὶ διὰ τοὺς δυνατοὺς καὶ διὰ τοὺς ἀδυνάτους, καὶ διὰ τοὺς μεγάλους καὶ διὰ τοὺς μικροὺς. Βασιλεῦ τῆς Καστιλλίας δὸν Πέτρε! κατηγορεῖσαι ὅτι ἐφόνευσες τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον, ἀρχηγὸν τῶν νυκτοφυλάκων τῆς συνοικίας τῆς Γιράλδας. Ἀποκριθῆτι εἰς τὸ δικαστήριον.

— Καὶ ποῖος ἔχει τὴν αὐθάδειαν νὰ κατηγορῇ τὸν βασιλέα ὡς ἐνοχὸν δολοφονίας;

— Μάρτυς τὸν ὅποιον ὠρκίσθην νὰ μὴ φανερώσω.

— Καὶ ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας ὀρνηθῇ, ὅτι εἶναι ἐνοχός;

— Θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν βάσανον τοῦ φερέτρου. Τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου Μενδέζου εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐδῶ πλησίον, ὅπου ἐφυλάχθη δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν.

— Εἶναι περιττὸν, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος, μὲ βραχὺν τόνον, ἐγὼ τὸν ἐφόνευσα.

— Λυποῦμαι, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης μὲ σοβαρὸτερον τόνον, διότι ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας θεωρεῖ τὸσον μικρὸν τὸν φόνον ἑνὸς τῶν ὑπηκόων του, καὶ μάλιστα ἐνῶ ὁ φόνος αὐτὸς ἐπράχθη μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας.

— Σιγᾷ δὲ, κύριε βοηθὲ, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος, βιασθεῖς ὑπὸ τῆς ὑπεροχῆς τὴν ὁποίαν βαθμηδὸν ἐλάμβανεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Πασχάλης νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν, σιγᾷ! δὲν πρόκειται περὶ φόνου ἐδῶ, πρόκειται περὶ πάλης. Δὲν ἐδολοφόνησα τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον· τὸν ἐφόνευσα διὰ νὰ ὑπερασπισθῶ νομίμως τὸν ἑαυτὸν μου.

— Δὲν ὑπάρχει νόμιμος ὑπεράσπισις κατὰ τοῦ ἐνεργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὅστις ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του.

— Ἄλλ' ἴσως ὁ ζῆλός του διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του τὸν παρέσυρε πολὺ μακρὰν, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος.

— Ὁ νόμος δὲν εἶναι τὸσον ἐλαστικός, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ βοηθὸς μὲ σοβαρὰν φωνήν, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν σας ὁμολογίαν, εἰσθε ἐν γνῶσει τοῦ φόνου.

— Ψεύδεται, ἀβίλιε! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς· σὲ εἶπα, ὅτι τὸν ἐφόνευσα, εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐφόνευσα, εἰμὴ ἀφοῦ τὸν εἶπα νὰ ἀποσυρθῇ. Ὁ ἀνοήτος ἔσυρε τότε τὸ ξίφος του, καὶ ἔπεσε μετὰ βασιλικὴν κάλην· τὸσον χειρότερα δι' αὐτὸν· διὰ τί νὰ παρακούσῃ εἰς τὰς διαταγὰς μου;

— Διότι ὑμεῖς ὀφείλετε, Μεγαλειότατε, νὰ ὑπακούετε εἰς τὰς ἰδικὰς του, καὶ ὄχι νὰ ἀντιτάξετε εἰς αὐτὰς ἐνοχὸν ἀντίστασιν. Ὡ! αἱ ἀπειλαὶ δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσουν δεῦλιν, Μεγαλειότατε, ἀπὸ τὸ νὰ ἐκτελέσω τὰ φοβερά καθήκοντά μου. Ὅταν μὲ ἐλήρπετε ἀπὸ τὰ βουνὰ χωρὶς νὰ ἐρωτήσετε τὴν θέλησίν μου· ὅταν ἀκουσίως μου μὲ ἐκάματε πρῶτον βοηθὸν τοῦ Εἰσαγγελέως, μὲ ἐκάματε διὰ νὰ ἔχετε δικαστὴν καὶ ὄχι αὐλικόν. Ἰσοῦ ἔχετε δικαστὴν· ἀποκριθῆτε λοιπὸν!

— Εἶπα ὅτι εἶχα νὰ εἰπῶ. Μάλιστα, ἐφόνευσα τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον εἰς πάλιν· εἶναι λοιπὸν μονομαχία καὶ ὄχι φόνος.

— Δὲν γίνεται μονομαχία, Μεγαλειότατε, μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ὑπηκόων του· ἐν ὧσιν εἶναι φιλόνομος καὶ πιστός, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σύρῃ τὸ ξίφος κατ' αὐτῶν. Τοὺς ἐδέχθη διὰ λογαριασμὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὸν Θεὸν θέλει δώσει λόγον περὶ αὐτῶν. — Ἐκτὸς τούτου, ἐγνωρίζετε ὅτι ἐάντιόνεσθε διὰ τῆς βίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τὸν ὅποιον ὑμεῖς ὁ ἴδιος ἐκάματε, καὶ ἡ βασιλικὴ θέσις σας, ἀντὶ προφάσεων εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ἔπρεπε νὰ σᾶς πείσῃ ὅτι ὅσον ὑψηλὰ εἶναι ἡ θέσις σας, τὸσον μεγαλῆτερον πρέπει νὰ ᾔῃαι τὸ παράδειγμα. . . . Ἀκούσατε λοιπὸν τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ βασιλεὺς ἐκινήθη μὲ ὑπεροψίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπληνροβόλησαν, καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Πασχάλης ἐξηκολούθησεν·

— Αὐριον, τὴν μεσημβρίαν, σὲ διατάττω, δὸν Πέτρε βασιλεῦ τῆς Καστιλλίας, νὰ εὐρεθῇς εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γιράλδας, μᾶλλον πλησιάζουσιν τὸ μέρος ὅπου ἐπράχθη ὁ φόνος, διὰ νὰ ἀκούσῃς τὴν καταδίκην τὴν ὁποίαν ἡ δικαιοσύνη θέλει κρίνει κατάλληλον νὰ ἀπαγγεῖλῃ, καὶ νὰ ὑποκύβῃς εἰς αὐτήν. Ἄν ἐλπίζῃς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ παραμελήσῃς νὰ τὸ ἐπικαλεσθῇς, μετὰ τῆς κατανύξεως ἐκείνης ἥτις εἶναι ἡ τελευταία ἐλπίς τοῦ ἐνόχου.

Καὶ ἀπαγγείλας τὴν ἀπόφασιν μὲ βραδείαν ἀλλὰ στερεάν φωνήν, ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἐνευσεν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι ἐδύνατο νὰ ἀποσυρθῇ. Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη βραδέως καὶ αὐτός, καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν αἵθουσαν τῆς συνεδριάσεως ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν Βασιλικῶν.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ δὸν Πέτρος ὠργίσθη, μετὰ ταῦτα ὅμως κατελήφθη ἀπὸ θαυμασμόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας δὲν εἶχεν ἀκόμη διακύσει τὴν ἡμίσειαν περίοδον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τὴν περίοδον δηλονότι ἐκείνην καθ' ἣν ἀπέκτησε τὸν τίτλον τοῦ δικαιοδότου· ἡ καρδία του λοιπὸν ἐθαύμαζε πᾶν μέγα παράδειγμα, τὸ δὲ προκείμενον ἦτο δι' αὐτὸν παράδειγμα ἀνήκουστον καὶ προπάντων ἀπροσδόκητον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐλικῶν του, γυναικαυνῶντων ὅθεν διέδαιναν· ἦτο παράδειγμα λαμπρὸν ἀνθρώπου, ὅστις ἐτόλμα νὰ ἐνεργήσῃ δημοσίᾳ τὴν δίκην βασιλέως παραβάντος τοὺς νόμους τοῦ βασιλείου του. Ἀπεράστος λοιπὸν νὰ ὑπακούσῃ

εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ βοηθοῦ καὶ νὰ ἐμφανισθῇ τὴν ἐπαύριον ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Γεράλδας, φέρων τὰ παράσημα τοῦ ὑπερτάτου βαθμοῦ. Ὁ δὲ δὼν Πέτρος διέταξε νὰ τὸν συνοδεύσῃ ὁ φερβάνδος Κάστρου καὶ ὁ Ἰωάννης Παδίλλας, μὴ θελήσας νὰ προσλάβῃ ἄλλον ἀκολουθόν, διὰ νὰ μὴ τὸν κατηγορήσωσιν ὡς δειλόν.

Ἐν ταύτοις ἡ εἰδησις τῆς παραδόξου ταύτης διαιτίας διασπαρείται εἰς τὴν Σιβιλλίαν διηγείρε ζωντάν περὶέργειαν· ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου προσελθὼν τοῦ βασιλέως τῆς ὑποίας κανεὶς δὲν ἐδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ ἀποτέλεσμα· ἡ ὑπακοὴ τοῦ δὼν Πέτρου εἰς τὴν προσταγὴν ἐνός τῶν ὑπαλλήλων του, τοῦ δὼν Πέτρου, ὅστις ἦτο συνειθισμένος νὰ κυβερνᾷ ὅλους ἡ ἀνήκουστος σταθερότης τοῦ δικαστοῦ, προσθαλόντος μετὰ τσαύτης τόλμης κατὰ πρόσωπον τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, πάντα ἐνὶ λόγῳ προσιώνον σκηνὴν ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγκητις μένει ἐντετυπωμένη εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ. Μόλις λοιπὸν ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Σιβιλλίας ἤρχισε νὰ συναθροίσεται εἰς τὴν πλατείαν τῆς Γεράλδας. Ὁ δὲ δὼν Πέτρος, ἐπερίμενε μὲ τοὺς συντρόφους του τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ὀφείλε νὰ ἐμφανισθῇ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν καταδίκην του. Οἱ ἀκόλουθοί του ἐπροσπάθησαν νὰ τὸν πείσωσι νὰ προσλάβῃ συνοδίαν πολυαριθμωτέραν, καὶ φρουρὰν ὠπλισμένην ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε ῥητῶς ὅτι ἐπεύμει νὰ γίνωσι τὰ πάντα ὅπως διέταξε, καὶ ὅτι δὲν ἤθελεν ἄλλην φρουρὰν ἀπὸ τὴν προεδρεύουσαν συνήθως εἰς τὰς δίκας τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως. Ἐπέτρεψε μόνον νὰ τὸν παρακολουθήσωσι δώδεκα αὐλικοί, ἀλλ' ἄνευ ὀπλῶν, καὶ ἀπὸ πρώτων ὠρκίσθησαν ὅτι, ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ δὲν θέλουσι πράξει τίποτε, χωρὶς ῥητὴν διαταγὴν αὐτοῦ.

Μόλις ὁ λαὸς τὸν εἶδεν ἐρχόμενον, καὶ τὸν ἐχαίρεται δι' ἐπευφημιῶν, τὰς ὁποίας σπανίως εἶναι συνειθισμένοι οἱ βασιλεῖς νὰ ἀκούωσιν. Ὁ δὲ δὼν Πέτρος δὲν ἠπατήθη διὰ τὴν ἐκφρασὴν ταύτην τοῦ λαοῦ, διότι ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς τὸν ἐπευφήμει, ἦτο ἡ ὑπακοὴ του μᾶλλον, ἢ ἡ μεγαλειότης του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν διευθυνόμενος πρὸς τὴν πλατείαν τῆς Γεράλδας· ἀλλ' ἀπὸ ἐπροχώρησεν ὀλίγον, οἱ φύλακες φράξαντες τὴν δίοδον ἐδείξαν εἰς αὐτὸν ἄλλην ὁδόν. Οἱ αὐλικοὶ ἠθέλησαν νὰ διαβῶσιν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως, ἀλλ' ὁ δὼν Πέτρος τοῖς ὑπενθύμισε τὴν ὑπόσχεσίν των, καὶ ἐδείξε τὸ παράδειγμα τῆς ὑπακοῆς, ἀκολουθήσας ἄνευ ἐναντιότητος τὴν δειχθεῖσαν ὁδόν. Καὶ αἱ μὲν ἀνευφημίαι τοῦ λαοῦ ἐδιπλασιάσθησαν· οἱ δὲ ἀκόλουθοι συνωφρύνθησαν, διότι ἔδολεπον φανερά ὅτι ὑβρίζετο οὕτω ἡ βασιλικὴ ἐξουσία, ταπεινωθεῖσα ἕνεκα τῆς ιδιοτροπίας τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ὁ δὼν Πέτρος ἐμεινεν ἀπαθής. Τὸν ἀκολουθήσαν λοιπὸν σιωπηλοί, καὶ ἐφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν πλατείαν τῆς Γεράλδας, ὅπου εἶχον ἐτοιμάσει· ὅστις ἰδιαιτέραν διὰ τὴν βασιλικὴν συνοδίαν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας συνεδρίαζε τὸ δικαστήριον τῶν Βαντικῶν, προεδρευόμενον ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Πασχάλην. Ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἦτο τὸ ἀγαλμα

τοῦ δὼν Πέτρου, πεζοῦ καὶ ἐνδεδυμένου τὰ βασιλικά παράσημα. Πορρωτέρῳ ἔκειτο ἡ λαιμητόμος, ὁ δὲ δῆμιος, κρατῶν μέγα ξίφος εἰς τὴν χεῖρα, ἵστατο ὁρθὸς παρ' αὐτὴν· ἀπέναντι αὐτοῦ ἦτο τὸ μέρος τὸ προσδιωρισμένον, ὡς εἶπομεν, διὰ τὸν βασιλέα καὶ τὴν συνοδίαν του· ὅλη ἡ ἐπιλοιπὸς περιοχὴ ἦτο μεστὴ θεατῶν. Τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ δικαστηρίου, τῆς λαιμητόμου καὶ τοῦ βασιλέως, διάστημα, κατεῖχετο ἀπὸ τὴν ὁρεινὴν φρουρὰν τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἀμα φανέντος τοῦ βασιλέως, ἦχος πένθιμος τυμπάνων μελανοσκεπᾶστων ἠκούσθη, καὶ διηγείρεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παρευρισκομένων τὸ λυπηρὸν ἐκεῖνο αἶσθημα. τὸ ὁποῖον δοκιμάζει τις εἰς ὥραν θανάτου· ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἠσθάνθη αὐτὸ ἐπίσης, οἱ δὲ συνοδεύοντες αὐτὸν ἄρχοντες ἐξέφρασαν φανερά τὴν ἀγανάκτησίν των· ἐκεῖνος ὅμως τοῖς ἐπέταξε σιωπὴν. Ὅτε δὲ ἔπαυσεν ὁ ἦχος, ὁ δικαστικὸς κλητὴρ ἐγερθεὶς ἀνέκραξε μεγαλοφώνως· «Δὼν Πέτρε, βασιλεὺ τῆς Καστιλλίας!»

— Περὶον, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἵππου του, τί μὲ θέλετε;

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ κλητὴρ, προσελήνθε νὰ ἀκούσῃτε τὴν καταδίκην σας καὶ νὰ τὴν ἴδῃτε ἐκτελουμένην.

— Ἀχρεῖε! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης Παδίλλας ὑπερηθῆσας μὲ τὸν ἵππον του τὸν φράκτην καὶ διευθυνθεὶς πρὸς τὸν κλητὴρα.

— Στρατιῶται! εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, συλλάβετε τοῦτον τὸν ἵππεά.

— Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μὲ ἐγγίζει, ὁ ἀποθάνη! ἀνέκραξεν ὁ Παδίλλας σῦρας τὸ ξίφος του.

— Ἀποσύρθητι, Κύριε Καστιλλανέ, εἶπεν ὁ δὼν Πέτρος μὲ στερεὰν καὶ εὐνηχον φωνήν, ἐγὼ σὲ τὸ διατάττω.

Ὁ Παδίλλας ἐπκνέβαλε τὸ ξίφος του εἰς τὴν θήκην, καὶ ἐξῆλθε μὲ τὸν ἵππον του ἀπὸ τὸν περίβολον. Μέγας ψιθυρισμὸς ἐκπλήξεως ἠκούσθη εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἡ προσοχὴ ἐδιπλασιάσθη.

— Δὼν Πέτρε, βασιλεὺ τῆς Καστιλλίας, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἐγερθεὶς καὶ αὐτὸς, κατηγορεῖσαι, καὶ σὺ αὐτὸς ὠμολόγησαι, ὅτι ἐκουσίως ἐφύγευες τὸν νυκτοφύλακα Ἀντώνιον Μενδέζον, ἐνῷ ἐνῆργει τὰ χρεῖα του. Τὸ κακούργημα τοῦτο εἶναι ἄξιον θανάτου.

Φοβερά ἐπιφώνησις ἠκούσθη τότε ἐν μέσῳ τοῦ πλῆθους, ὁμοία μὲ μυκηθμὸν τρικυμίας· διότι καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ θεωρῇ ὑπερβολικὴν τὴν αὐστηρότητα τοῦ δικαστοῦ.

— Σιωπὴ! ἀνέκραξεν ὁ δὼν Πέτρος, ἀφῆσατε τὸν ὑπάλληλον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπηρεσίαν του.

Καὶ ἐσιώπησαν πάντες.

— Ἀπαγγέλλω λοιπὸν καθ' ὑμῶν ἐξηκολούθησε μὲ τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου! Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρόσωπόν σας εἶναι ἱερὸν, καὶ κανεὶς ἄλλος πλὴν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔβαλε τὸ στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας, δὲν δύναται νὰ ἐγγίσῃ οὔτε τὴν κεφαλὴν οὔτε τὸ στέμμα, ἢ

ποινή θέλει ἐκτελεσθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνδρικέλλου σας. Ἄφ' οὗ δὲ ἐξεπλήρωσα, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, τὸ καθήκον τὸ ὁποῖον ἡ θέσις μου με ἐπιβάλλει, ἄς ἐκπληρώσῃ καὶ ὁ δῆμιος τὸ ἐδικόν του.

Ὁ δῆμιος ἔστυρε τότε τὸ ξίφος του, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ βασιλικοῦ ἀγάλματος, κοπεῖσα ἀπὸ τοὺς ὤμους, ἐκυλίσθη εἰς τοὺς πόδας τῆς λαιμητόμου.

— Ἦδη, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασγάλης, θέσατε τὴν κεφαλὴν ταύτην εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ ὅπου ἐρονεύθῃ ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος καὶ ἀφήσατέ τὴν ἐκεῖ ἕνα μῆνα, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ κακουργήματος τοῦ βασιλέως.

Ὁ δὸν Πέτρος κατέβη τοῦ ἵππου, καὶ προχωρήσας πρὸς τὸν Ἰωάννην Πασγάλην.

— Ἀξίε βοηθὲ τοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Σιδιλλίας, εἶπε με γαλήνιον φωνήν, χαίρω διότι σὲ ἐνεπιστεύθην τὴν διεύθυνσιν τῆς δικαιοσύνης μου· εἰς οὐδένα ἄλλον ὁμοίόν σου ἠδυνάμην νὰ τὴν ἐμπιστευθῶ. Σὲ ἀναγνωρίζω λοιπὸν ἄξιον τῆς θέσεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ καθήκοντα ἐξεπλήρωσας μέχρι σήμερον τόσῳ νομίμως καὶ ἀμερολήπτως. Ἡ ἀπόφασίς σου εἶναι δικαία, θέλω νὰ ἐκτελεσθῇ μέχρι τέλους με τὴν ἀπαιτούμενην ἀκρίβειαν· κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρωμεν ὅτι ὄχι μόνον ἕνα μῆνα ἀλλὰ διὰ παντός θέλω νὰ μένῃ ἐκτεθειμένη ἡ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ δημίου κοπεῖσα αὕτη κεφαλὴ, διὰ νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς τὴν μνήμην τῆς δικαιοσύνης σου.

Ἡ θέλησις τοῦ δὸν Πέτρου ἐξετελέσθη, καὶ σήμερον ἀκόμη βλέπομεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ Καρδίλλας τὴν κεφαλὴν αὐτὴν, ἥτις, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ λαοῦ, εἶναι αὕτη ἐκεῖνη ἡ ἀποτεθείσα ἐκεῖ τὸ 1359 διὰ τῆς χειρὸς τοῦ δημίου.

Ταῦτο τὸ διήγημα τοῦ δὸν Πέτρου, ὁποῖον ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ζουρήτα, εἰς τὰ περὶ Σιδιλλίας χρονικά του.

ΦΩΚΙΩΝ.

ΤΟ ΥΔΩΡ ΤΗΣ ΣΤΥΓΟΣ.

—ο—

Ἀγαθοὺς, δικαίους, ἀπαθεῖς, καὶ, ἀπλῶς εἰπεῖν, τέλεια ὄντα οὐτ' ἐφαντάσθησαν ποτε, οὐδ' ἐδύναντο νὰ φαντασθῶσι τοὺς θεοὺς των οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι. Καθότι, φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐκλαβόντες αὐτοὺς ὁμοίους αὐτοῖς κατὰ τὸ εἶδος, δὲν ἠδύναντο εἰμῇ καὶ νὰ ἐκλάβωσιν αὐτοὺς, ἄλλως τε ἀθανάτους, αὐλούς καὶ μάκαρας ὁμοίους αὐτοῖς κατὰ τὸν νοῦν, τὴν βούλησιν καὶ τὴν καρδίαν. Διὸ πάντα τὰ ἀνθρώπινα πάθη, πάσας τὰς κακίας, πάσας τὰς γυνήτους καὶ ἀλόγους ὁρέξεις ἀνεβίβασεν ἡ γόνιμος καὶ ζωηρὰ αὐτῶν φαντασία ἐπὶ τῶν χροσῶν τῆς πτερύγων εἰς τὸν οὐρανόθικτον Ὀλυμπον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ μὴ αὐτόνομον βούλησιν εἶχον οἱ θεοὶ των, ἐπίστευον οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ὅτι πάντοτε διεννοοῦντο καὶ ἔκραττον, ὡς καὶ αὐτοί, ὅτε μὲν κατὰ συμφέρον, κατὰ χάριν ἢ κατὰ συμπαθεῖαν, ὅτε δὲ κατ' αἶταν, σπανίως δὲ κατὰ θέμιν. Ὁ λόγος αὐτῶν σπανίως ἐπιχειρεῖ νὰ δαμάσῃ τὰ πάθη των· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐνίστῃ ἐπιχειρῇ, εἰς μάτην· διότι ἀείποτε θριαμβεύουσι τὰ πάθη, δεσμεύοντα καὶ κατασιγαζόντα αὐτὸν, καὶ ὠθοῦντα τοὺς θεοὺς εἰς ἀδίκους, αἰσχροὺς, ἔστιν ὅτε καὶ κτηνώδεις πράξεις, εἰς πράξεις, εἰς ἃς οὐδὲ οἱ θνητοὶ αὐτοί, κατὰ τὸν βεῖον Πλάτωνα, ἐκτραχηλίζονται.

Τῶνόντι· ὁ βίος τῶν θεῶν των δὲν εἶνε ἄλλο τι, εἰμῇ σειρά ἀλλεπαλλήλων πράξεων, ἀντικειμένων εἰς τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης, τῆς μακαριότητος, τῆς ἀγαθότητος, τῆς ἀγάπης, τῆς σωφροσύνης καὶ ἀληθείας· ὁ δόλος, ἡ ἀπάτη, ὁ φθόνος, αἱ διαβολαί, αἱ συκοφανταί, αἱ μηχανορραφαί καὶ τὸ ψεῦδος προεδρεύουσι πασῶν τῶν πράξεων των. Ἐκ τούτου ἀείποτε δυσπισταί, πλεῖστοι ὅσαι ἀμφιβολαί καὶ σόφαραι ὑποψαί ἐγείρονται παρ' αὐτοῖς. Καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς, ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς, ἀμφιβάλλει καὶ δυσπιστεῖ ἐνίοτε εἰς τοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ἐκ τούτου ἐγεννήθη καὶ παρ' αὐτοῖς ἡ ἀνάγκη νὰ καθιερωθῇ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας μέγας τις καὶ δεινὸς ὅρκος, καὶ βαρύνταται κατὰ τῶν ἐπιόρκων θεῶν ποιναὶ νὰ καταγνωσθῶσιν.

Ὁ μέγας οὗτος καὶ δεινὸς ὅρκος εἶναι τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς, τὸ ὁποῖον εὐφυῶς νόμιμον τῶν θεῶν ὅρκον ὀνομάζει ὁ γιγαντώδης ἀνατροπεὺς τοῦ Πανθέου τῆς μυθολογικῆς, Λουκιανός. Εἰς τῆς Στυγὸς λοιπὸν τὸ ὕδωρ ὡμνῶν ἐν γένει πάντες οἱ θεοὶ καὶ πᾶς αἱ θεαί. Οὕτως ὁ λυσίπονος Ἰπνος, ὅτε ἡ δολομήτις Ἥρα ὑπισχνεῖτο νὰ τῷ δώσῃ ὡς γαμετὴν τὴν νεωτέραν τῶν καλλικόμων χαριτων, τὴν τρυφερὰν καὶ ἐρασμίαν Πασιθέην, εἰς βαρὺς περὶ τὸν Δία, ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἐν φιλότῃ ἀναπαυόμενον, περιχυθῇ, ὅπως, τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὠφελουμένη, βοηθήσῃ διὰ τοῦ Ποσειδῶνος τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰ μέγιστα τοὺς εὐνοὺς τῷ Διὶ Τρῶας βλάψῃ, ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεώς της ἀνευθεριάστως τὴν προσκαλεῖ νὰ ὁμώσῃ περὶ τούτου εἰς τῆς Στυγὸς τὸ ὕδωρ.

Ἄγρει νῦν μοι ὁμοῦσαι ἄσπετον Στυγὸς ὕδωρ

(Π. Ξ. 271).

Ὡσαύτως αὐθις ἡ δολοφρὼν Ἥρα πείθει περὶ τῆς εἰς τὸν Ἑλληνορωμαϊκὸν πόλεμον δῆθεν οὐδετερότητος της τὸν μένεα πνέοντα κατ' αὐτῆς Δία ὁμνύουσα εἰς τῆς Στυγὸς τὸ ὕδωρ (1).

Ἰστω νῦν τόδε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν

Καὶ τὸ κατεδόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος

Ὁρκὸς δεινότατός τε πέλει μακάρισσι θεοῖσιν

(Π. Ο. 36-39).

Πάνυ παράδοξον εἶναι, ὅτι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀμφι-

(1). Π. Θ. 369.